

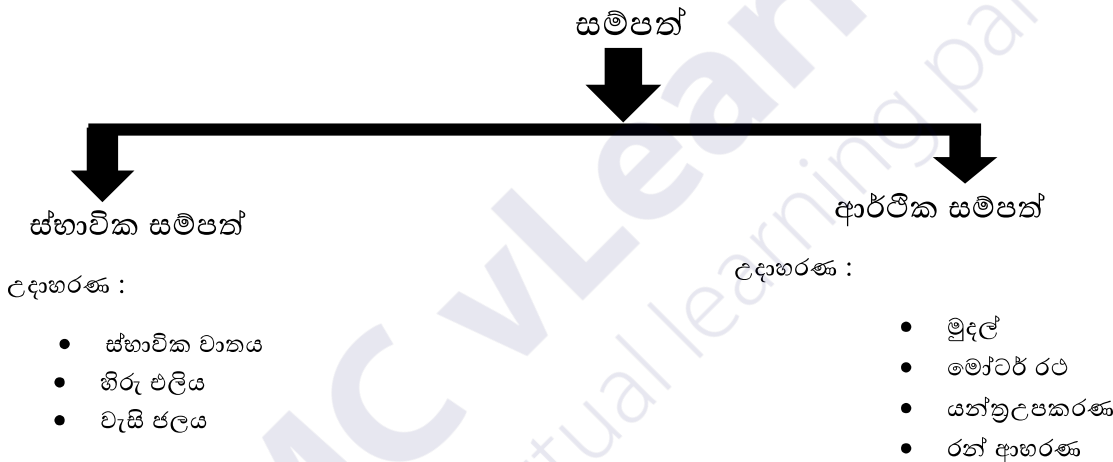
පරිච්ඡේදය - 01

ගිණුම්කරණය හා ව්‍යාපාර පරිසරය

ගිණුම්කරණය හැඳින්වීම / Introduction to Accounting

මිනුම් පුද්ගලයකුට , ව්‍යාපාරයකට , රාජ්‍ය ආයතනයකට හෝ සමාජ සංවිධානයකට තමාට ආවේනික වූ නිස්චිත අරමුණක් / අරමුණු පවතී. එම අරමුණු / අරමුණු ළඟා කරගැනීම සඳහා සම්පත් භාවිතා කරමින් නිවරදි කළමනාකරණයක එම ආයතන සෑම විටම ක්‍රියා කරයි.

අදාළ අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා භාවිතා කරන සම්පත් ප්‍රධාන ආකාර දෙකකි.

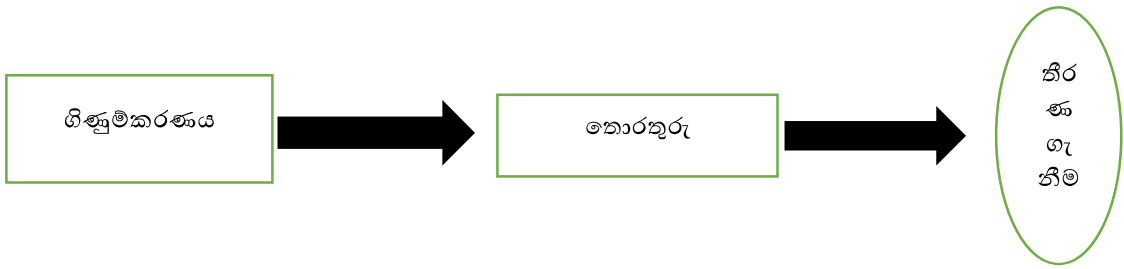

මිනුම් පුද්ගලයකුට , ව්‍යාපාරයකට , රාජ්‍ය ආයතනයකට හෝ සමාජ සංවිධානයකට සිය අරමුණු / අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා අසීමිතව සම්පත් ඔවුන් සතුව පවතීද ? මෙම ප්‍රශ්නයට පිළිතුර වන්නේ අසීමිතව ලැබෙන ස්භාවික සම්පත් මෙන් නොව ආර්ථික සම්පත් අසීමිත වූ ප්‍රමාණයෙන් නොමැති බවයි.

ආර්ථික සම්පත් උපයෝගීකරගෙන තම අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට ඒවා අරපිරිමැසුම් ලෙස අරමුණු මත යොදවා ගැනීමට සිදුවේ . මේ නිසා පවතින සීමිත සම්පත් නිසි පරිදි අරමුණු මත යෙදවා ගැනීමට නම් නිවරදි තීරණ ගැනීමට සිදුවේ. එනම් පවතින ආර්ථික සම්පත් පිළිබඳව නිවරදි තීරණ ගැනීමට සිදුවේ. වඩා නිවරදි තීරණ ගැනීමට නම් අපට අවශ්‍ය වන්නේ මොනවාද යන්න සිතා බලන්න. නිවරදි තීරණ ගැනීමට අපට අවශ්‍ය වන්නේ නිවරදි තොරතුරු නොවේද ?

නිවරදි තොරතුරු බිහිකර ගැනීමට ඒවා වාර්තා කිරීම අවශ්‍යවේ. එම වාර්තා තුළින් ලබාදෙන තොරතුරු පදනම් කරගනිමින් ආර්ථික සම්පත් පිළිබඳව නිවරදි තීරණ ගැනීමට සිදුවේ.

මෙසේ පුද්ගලයකුට , ව්‍යාපාරයකට , රාජ්‍ය ආයතනයකට හෝ සමාජ සංවිධානයකට තීරණ ගැනීමේදී ඒ සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන තොරතුරු ලබාගැනීම සඳහා මාර්ග රාශියක් පවතී. මෙසේ තීරණ ගැනීම සඳහා යොදා ගනු ලබන ඒ ඒ විවිධ මාර්ගයන් අතරින් එක් මාර්ගයක් / මාධ්‍යයක් ලෙස ගිණුම්කරණය යන විෂය මෙලොව බිහි විය.

ගිණුම්කරණය බිහිවීම හා එහි විකාශනය

ගිණුම්කරණය බිහිවීම පිළිබඳ තොරතුරු ඇත අතීතයක් දක්වා විහිදී යයි. වාණිජයේ ආරම්භයත් සමග ගිණුම්කරණයේ ආරම්භය සිදුවී ඇතැයි තර්ක කළ හැකි අතර ගිණුම්කරණය බිහිවූ නිස්චිත දිනයක් ප්‍රකාශ කළ හැකි නොවේ.

ගිණුම්කරණයේ ඉතිහාසය මෙසපොටේමියාව වැනි පෞරානික නගර පැවති කාලය දක්වා අතීතයකට දිව යයි. වාණිජ ගනුදෙනු , තොග ආදී දේවල් සටහන් කොට තැබීම සඳහා මැටියෙන් තනන ලද කුඩා පොත් වැනි දෑ මෙවැනි නගරවල භාවිතා කල බවට තහවුරු වී ඇත.

කෙසේ වෙතත් 14 වන ශතවර්ෂයේ මැද භාගයේදී යුරෝපය ආශ්‍රිත වෙළඳාම් සිසුයෙන් වර්ධනය සිදුවූ බවත් එම වෙළඳාම මත වූ ගනුදෙනු එදිනෙදා පොත්වල ලියා තැබීමට පුරුදු වී සිටි බවත් කියවේ. මෙය පොත් තැබීමේ ආරම්භය ලෙස සැලකිය හැකි අතර එම ක්‍රියාවලිය දියුණුවීමෙන් වර්තමාන ගිණුම්කරණය බිහිව ඇති බව වර්තමානය පිළිගැනීමයි.

14 වන ශතවර්ෂයේ අගභාගය වන විටත් ගිණුම්කරණය සඳහා නිස්චිත මූලධර්මයක් බිහිවී තිබුණේ නැත. මේ නිසා එතෙක් විධිමත් ගිණුම්කරණ ක්‍රමයකට ඉඩකඩ සැලසී තිබුණේ නැත. නමුත් 14 වන ශත වර්ෂය අගභාගයේදී නිස්චිත මූලධර්මයක් හඳුන්වාදීමට **ලුකා පැසියෝලෝ (Luka Paciolo)** නම් ගණිතඥයා සමත් විය.

1494 නොවැම්බර් 10 වන දින සුමා ඩී එරික්මැටිකා පියෝමැටිකා ප්‍රොපෝෂනී පොපෝෂනලිටා (Suma de arithmetica geometrica proportioni et propotinalita) යන නමින් ග්‍රන්ථයක් ලියා පලකරමින් විධිමත් ගිණුම්කරණය සඳහා පදනමක් වශයෙන් ද්විත්ව සටහන් න්‍යාය (Double Entra Theory) පලමු වතාවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. මේ නිසා ඔහු ගිණුම්කරණයේ පියා ලෙස හඳුන්වන ලදී . ඔහු ඉදිරිපත් කළ මූලධර්මය මත වර්තමානය දක්වා ගිණුම් තැබීම සිදු කරයි.

ගිණුම්කරණය පිළිබඳ අර්ථ දැක්වීම / Difinition for Accounting

ගිණුම්කරණය යන්න පිළිබඳව වර්තමානය වන විටත් පිළිගත් නිස්චිත නිර්වචනයක් නොමැති අතර ඒ සඳහා පවතින්නේ ගිණුම්කරණ වෘත්තීය ආයතන හා ගිණුම්කරණය පිළිබඳ විශේෂ නිපුණතාවයක් දැක් වූ වෘත්තීය පුද්ගලයින් විසින් ලබා දී ඇති විවිධ නිර්වචනයන් වේ. එවැනි නිර්වචන කිහිපයක් පහත පරිදි ඉදිරිපත් කළ හැක

ඇමරිකානු ගිණුම්කරණ සංගමය -

කිසියම් ආර්ථික ඒකකක් පිළිබඳව නිරණ ගන්නා විවිධ පාර්ශවයන්ට නිරණ ගැනීම පහසු කරවීම සඳහා ආර්ථිකමය තොරතුරු හඳුනාගැනීම , මැනීම සහ වාර්ථා කිරීම සහ ඒම තොරතුරු අවශ්‍ය කණ්ඩායම් වලට ඉදිරිපත්කිරීම පිළිබඳ වූ කාර්යය පද්ධතිය ගිණුම්කරණය වේ.

ඇමරිකන් රාජ්‍ය ගණකාධිකාරීන්ගේ ආයතනය

මුදලින් අගය කල හැකි සියළුම ගනුදෙනු සහ සිද්ධීන් මූල්‍යමය මාධ්‍යයක් ඔස්සේ වාර්තා කිරීම , සාරාංශ කිරීම සහ එම ගනුදෙනුවල ප්‍රතිඵලයන් හෙළිදරව් කිරීම නැතහොත් විවරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි.

මහාචාර්ය රොබට් එස් ඇන්කනීස් (භාවඩ් විශ්ව විද්‍යාලය)

ආර්ථික සංවිධානයක් විසින් භාවිතයට ගනු ලබන සම්පත් හා එකී සම්පත් භාවිතයෙන් අත්පත් කරගනු ලබන තොරතුරු අභ්‍යන්තර හා බාහිර වශයෙන් සංනිවේදනය කරනු ලබන කාර්ය පද්ධතිය ගිණුම්කරණයයි.

මහාචාර්ය ජේ ආර් බුල්

ගිණුම්කරණය යනු ආයතනයක් සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය දත්ත රුස්කිරීම , මැනීම , විශ්ලේෂණය කිරීම හා විවරණය කිරීම තුළින් තීරණ ගනු ලබන පාර්ශවයන් වෙත ආර්ථික තොරතුරු ලබා දෙන කාර්ය පද්ධතියයි.

ඇමරිකාවේ මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියුස්

ගිණුම්කරණය පණිවිඩ ක්‍රමයකි. ඒ මගින් ආර්ථික තීරණ ගැනීමට අවශ්‍ය තොරතුරු සැපයීම , මැනීම හා සංනිවේදනය කිරීම සිදුවේ.

වරලත් කළමනාකරණ ගණකාධිකරණ ආයතනය

මූල්‍ය ගනුදෙනු වර්ග කිරීම හා වාර්තා කිරීම , කාළවිච්ඡේදයක් තුළ මෙහෙයුම් හා ඵදිනට මූල්‍ය තත්ත්වය තක්සේරු කිරීම පිණිස එම ගනුදෙනු මත ඇතිවන ප්‍රතිඵල අර්ථවත් ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කිරීම හා අර්ථකතනය කිරීමත් විකල්ප සැලසුම් ක්‍රියාවට නැංවීමෙන් පැන නඟින අනාගත ක්‍රියාවලිත්ගේ මූල්‍ය මාර්ග සැලසුම් කිරීමත් ගිණුම්කරණයෙන් සිදුවේ.

ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය -

කිසියම් ආර්ථික සංවිධානයක් සම්බන්ධයෙන් ඇල්මක් දක්වන පාර්ශවයන් වෙත තීරණ ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කෙරෙන මූල්‍යමය තොරතුරු වාර්තා කරන ක්‍රියාවලිය ගිණුම්කරණයයි.

ඉහත කරුණු පරීක්ෂාවේදී පෙනීයන්නේ ,

- ආර්ථික තොරතුරු
- ගිණුම්කරණ ඒකකය
- ගිණුම්කරණ ක්‍රියාවලිය
- උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවය
- උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන් ගනු ලබන තීරණ වැනි සංරචකයන් හඳුනා ගත හැකි බවයි.

ගිණුම්කරණය යනු කුමක්ද යන්න පිළිබඳ නිස්චිතව පිළිගත් නිර්වචනයක් නොමැති නිසා ඒ පිළිබඳව ඉදිරිපත් කර ඇති නිර්වචනයන් පදනම් කරගනිමින් පොදුවේ භාවිතා කරන පරිදි නිර්වචනයක් පහත පරිදි පෙන්වා දිය හැක.

ගිණුම්කරණ ඒකකයක් කෙරෙහි උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන්ට තීරණ ගැනීම සඳහා ආර්ථික තොරතුරු සැපයීමේ සමස්ථ ක්‍රියාවලිය ගිණුම්කරණයයි.

ගිණුම්කරණ ඒකකය

ගිණුම්කරණය ක්‍රියාත්මක පවතින සෑම ආර්ථික සංවිධානයක්ම ගිණුම්කරණ ඒකකයක් වේ. මේ අනුව සෑම ව්‍යාපාර ඒකකයක්ම ගිණුම්කරණ ඒකකයක් වේ.

පුද්ගලයෙක් , සිල්ලර වෙළඳ සැලක් , හෝටලයක් , බැංකුවක් , සංස්ථාවක් , බාබර් සාප්පුවක් , සමාජ සංවිධානයක් , සීමිත පොදු සමාගමක් , ගිණුම්කරණ ඒකකයකි. රජයද එක්තරා ගිණුම්කරණ ඒකකයකි. එනම් ගිණුම් කරන කාර්යය කේන්ද්‍ර වන ස්ථානය හෝ පුද්ගලයෙක් ගිණුම්කරණ ඒකකයයි.

ගිණුම්කරණ ඒකකය කටයුතු කරන්නේ කිසියම් ආර්ථික ඒකකයක් පදනම් කරගෙනය . ආර්ථික ඒකකයක් යනු මිනිස් අවශ්‍යතා තෘප්තිමත් කිරීම සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීමේ නියුතු ඒකකයකි. ආර්ථික ඒකකයක් සෑම විටම මිනිස් අවශ්‍යතා තෘප්තිමත් කරමින් භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය , මිලදී ගැනීම , බෙදා හැරීම , ආදී ක්‍රියාකාරකම් වල යෙදේ..

උදාහරණ :

වෙළඳ ව්‍යාපාර

වෘත්තීය සපයන පුද්ගලයින්

ගිණුම්කරණ ඒකක , පහත පරිදි වර්ග කර දැක්විය හැක.

01 පුද්ගල ගිණුම්කරණය

- 02. ව්‍යාපාර ගිණුම්කරණය
- 03. රාජ්‍ය ගිණුම්කරණය
- 04. සමාජීය ගිණුම්කරණය
- 05. ජාතික ගිණුම්කරණය

ව්‍යාපාර ඒකකයක් කෙරෙහි ඇල්මක් / උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන්

කිසියම් වූ ගිණුම්කරණ ඒකකයකට අදාළව නැතිනම් කිසියම් ව්‍යාපාර ආයතනයකට අදාළව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලනය කරමින් ආර්ථික තීරණ ගන්නා ඇල්මක් දක්වන ප්‍රධාන පාර්ශවයන් හා ඔවුන්ට අවශ්‍ය තොරතුරු පහත සඳහන් පරිදි දැක්විය හැක.

01. ව්‍යාපාරයක අයිතිකරුවන් / හිමිකරුවන්

ව්‍යාපාරයට සම්පත් සපයා ඇති ව්‍යාපාරයක අයිතිකරුවන්ට ඔවුන් විසින් ව්‍යාපාරය වෙත ආයෝජනය කර ඇති ප්‍රාග්ධනයට කුමක් සිදුවී තිබේද , ඒවා නිසි පරිදි සතුටු දායක ප්‍රතිඵල අත්කර දී තිබේද ? යොදවා ඇති අරමුදල් ආරක්ෂා සහිත ද ? යනාදී තොරතුරු දැන ගැනීම සඳහා ගිණුම්කරණ තොරතුරු ප්‍රයෝජනවත් වේ.

මේ අනුව අයිතිකරුවන් විසින් පහත සඳහන් තොරතුරු සිලිබ්‍රෙව් වැඩි ඇල්මක් දක්වයි,

- ආයෝජනයට සරිලන සතුටු දායක ප්‍රතිලාභයක් ලබා තිබේද ?
- තව දුරටත් ආයෝජනය කිරීම සුදුසු වේද ?
- යොදවා ඇති අරමුදල් වල සුරක්ෂිත තාවය කෙබඳු වේද ?

02. ව්‍යාපාරයක කළමනාකරුවන්

ව්‍යාපාරයක කළමනාකරුවන්ට ඔහුන් අතීතයේදී ගන්නා ලද තීරණ වල සාර්ථක අසාර්ථක භාවය මැන බැලීමටත් , එසේම ඔවුන්ට එදිනෙදා පරිපාලන කටයුතු වලදී අදාළ තීරණ නිවර්තනව ගැනීමටත් , ඉදිරි අනාගත ව්‍යාපාරික සැලසුම් සකස් කරමින් ව්‍යාපාරික කටයුතු වර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය තීරණ ගැනීම සඳහාත් ගිණුම්කරණ තොරතුරු ප්‍රයෝජනවත් වේ.

මේ අනුව කළමනාකරුවන් විසින් පහත සඳහන් නිගමනයන්ට එලබීමට හැකියාව ඇතිකර ගනී ,

- සැලසුම් නිසිපරිදි ක්‍රියාත්මක වන්නේද ?
- අනාගත වර්ධනය සඳහා ගතයුතු තීරණ / සැලසුම් මොනවාද ?

03. සේවකයෝ / විවිධ වෘත්තීය සමිති

සේවකයන් හෝ විවිධ වෘත්තීය ආයතන තමන් සේවය කරනු ලබන ව්‍යාපාරයේ / ආයතනයේ වර්තමාන තත්වය කෙසේවේදී ඒ අනුව අනාගත ස්තාවරත්වය කෙසේවේදී , තම රැකියාවල සුරක්ෂිත භාවයක් පවතීද , ව්‍යාපාරය තම ඉපයීම් වලට සාපේක්ෂව ප්‍රතිලාභ තමන් වෙතත් ගෙවීම් සිදු කරයිද , තම අයිතීන් වෙනුවෙන් කෙසේ කටයුතු කිරීමට සිදුවේද යන්න පිළිබඳ තීරණ ගැනීමට ගිණුම්කරණ තොරතුරු ප්‍රයෝජනවත් වේ.

මේ අනුව සේවකයන් විසින් පහත සඳහන් මූලික නිගමනයන්ට එලබේ,

- රැකියාවේ සුරක්ෂිත භාවයක් පවතීද
- වැටුප් වැඩිකිරීමට ව්‍යාපාරයට හැකියාවක් පවතීද
- වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාමාර්ග කෙසේ අනුගමනය කළ යුතුද

04. විවිධ රාජ්‍ය ආයතන

විවිධ මූල්‍ය ආයතන වල ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් සිදුකරනු ලබන පරීක්ෂාවන් වෙනුවෙන් අවශ්‍ය තොරතුරු ගිණුම්කරණ තොරතුරු මගින් ලබා ගනී.

උදාහරණ : දේශීය ආදායම් දෙපාරතමේන්තුව - බදු අයකිරීම් සම්බන්ධ කාර්යයන් වෙනුවෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාරතමේන්තුවේ බදු නිලධාරීන් විසින් ප්‍රයෝජනයට ගනී.

පලාත් සභා , ප්‍රාදේශීය සභා , නගර සභා - ව්‍යාපාරික බදු , වරිපනම් හෝ විවිධ ගාස්තු අයකිරීම් පිළිබඳ තීරණ ගැනීම සඳහා .

සමාගම් රෙජිස්ටාර් දෙපාරතමේන්තුව - මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිසිපරිදි පිළියෙල කරමින් කටයුතු සිදු කරයිද

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව - රටේ ආර්ථික කටයුතු විග්‍රහ කරමින් විවිධ නිගමනයන් එළඹීම සඳහා

මේ අනුව රාජ්‍ය ආයතන විසින් ගිණුම්කරණ තොරතුරු පහත අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් යොදා ගනී,

- නියමිත පරිදි බදු ගෙවන්නේද
- අවශ්‍ය වාර්තා අදාළ ආයතන වලට සපයන්නේද
- සාධාරණ මිලට ගුණත්වයෙන් උසස් නිෂ්පාදිත / භාණ්ඩ සාධාරණ මිලකට ලබා දෙන්නේද

05. ව්‍යාපාරයේ ගනුදෙනුකරුවන්

ව්‍යාපාර ආයතන සමඟ ගනුදෙනු කරනු ලබන ගනුදෙනු කරුවන් විසින් තමා ගනුදෙනු කරනු ලබන ව්‍යාපාර ආයතනයේ ස්තාවරත්වය පිළිබඳව සැලකිලිමත් වේ. තමා විසින් සිදු කරන ලබන මිලට ගැනුම් වෙනුවෙන් වගකීම් සහතික / ප්‍රතිඥාභාර අනාගතයේදී ව්‍යාපාරයට ඉටුකිරීමට හැකියාවක් පවතීද යන්න පිළිබඳව තීරණ ගැනීමට ප්‍රයෝජනවත් වේ. ඒ අනුව අදාළ ව්‍යාපාර ආයතනය සමඟ අඛණ්ඩව සිය ගනුදෙනු පවත්වා ගනිමින් කටයුතු කිරීම පිළිබඳ තීරණ ගැනීමට හැකියාව ඇතිවේ.

06. ණය සපයන ආයතන / ණය හිමියන්

ව්‍යාපාර ආයතන වලට තම ආයතනය සපයා ඇති ණය මුදල් වල සුරක්ෂිත භාවය හඳුනා ගැනීම සඳහාත්, එකී ණය මුදල් හා ඊට අදාළ පොළීය ලබා ගැනීමේ හැකියාව දැන ගැනීමටත් ණය හිමියන්ට ගිණුම් තොරතුරු වැදගත් වේ. එපමණක් නොව ණය මුදලක් ඉල්ලා ඇති ව්‍යාපාර ආයතන වෙනුවෙන් ඉල්ලා ඇති ණය මුදල ලබා දීමේ හැකියාවක් පවතීද යන්න හා එකී ණය මුදලක් සැපයීම තුලින් එම ණය මුදල අයකර ගැනීමේ හැකියාව පවතීද යන්නත් හඳුනා ගැනීම සඳහාත් ගිණුම්කරණ තොරතුරු වැදගත් වේ.

07. විවිධ වෘත්තීකයින්

විගණකයන්ට විගණන කටයුතු සඳහාත්, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පීන්ට නිර්මාණාත්මක කටයුතු සඳහාත්, ඉංජිනේරුවරුන්ට තම සැලසුම් සඳහාත්, රක්ෂකයින්ට, බදු උපදේශකයන්ට, කොටස් වෙළඳපොළ තැරුවකාර ආයතනයන්ට තම අරමුණු පදනම් කරගනිමින් තීරණ වලට එළඹීම සඳහා ගිණුම්කරණ තොරතුරු ප්‍රයෝජනවත්වේ.

08. පර්යේෂකයන්ට

ව්‍යාපාරයේ ගැටළු හඳුනා ගනිමින් ඒවාට වඩාත් යෝග්‍ය විසඳුම් පිළිබඳ අධ්‍යයනය කරමින් වඩාත් නිවරදි විසඳුම් ඉදිරිපත් කිරීම වෙනුවෙන් ගිණුම්කරණ තොරතුරු වැදගත් වේ.

09. පුවත්පත් කලාවේදීහු

ව්‍යාපාර තොරතුරු හඳුනාගනිමින් ඒ අනුව පුවත් පත් සභරා ආදියට අවශ්‍ය ව්‍යාපාර පිළිබඳ වාර්තා සැකසීමට ගිණුම්කරණ තොරතුරු වැදගත් වේ.

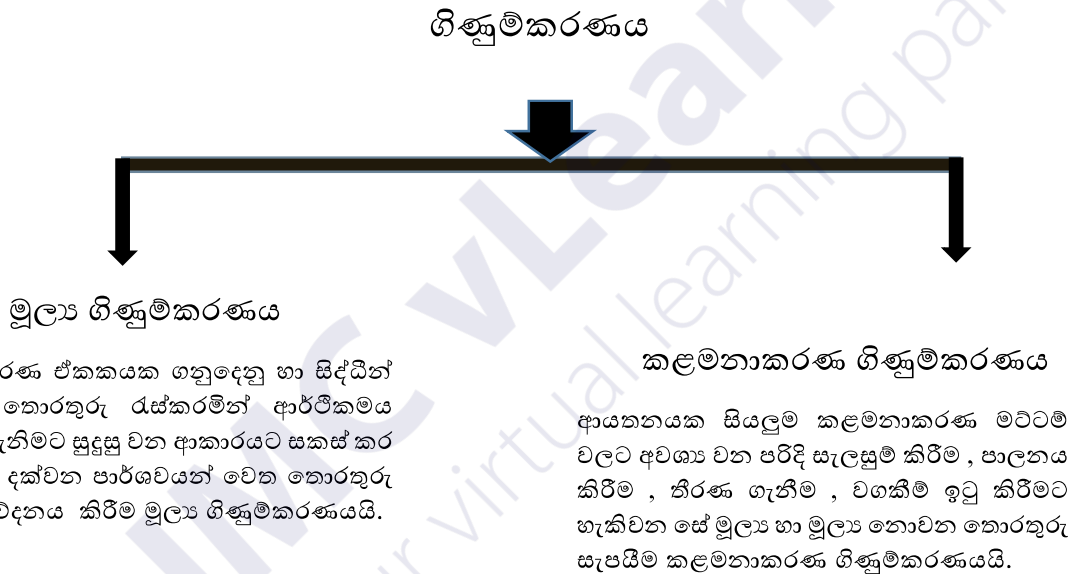
10. මහජනතාව

රාජ්‍ය ආයතන වල ප්‍රගතිය පිළිබඳව හඳුනා ගැනීමටත් , ඒ ඒ ව්‍යාපාර වලට සාධාරණ මිලකට හාණ්ඩ සැපයීමේ හැකියාව හඳුනා ගැනීමටත් ව්‍යාපාර වල සමාජ මෙහෙවර හා දායකත්වයන් ඉටුකරන ආකාරය හඳුනා ගැනීමටත් ගිණුම්කරණ තොරතුරු වැදගත් වේ.

ගිණුම්කරණයේ ප්‍රභේද

ගිණුම්කරණ තොරතුරු ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන පාර්ශවයන් හා තොරතුරු වල ස්භාවය අනුව ගිණුම්කරණය ප්‍රධාන කොටස් දෙකකි.

- 01. මූල්‍ය ගිණුම්කරණය
- 02. කළමනාකරණ ගිණුම්කරණය

මූල්‍ය ගිණුම්කරණය

යනු මූල්‍ය දත්ත වාර්ථාකිරීමේ , විශ්ලේෂණය කිරීමේ සහ සාරාංශගත කිරීමේ ක්‍රමවේදයකි.

මූල්‍ය දත්ත යනු ව්‍යාපාරයක් සිදුකරනු ලබන ගනුදෙනුවලට දෙනු ලබන නාමයකි. (උදා : හාණ්ඩ විකුණුම් , හාණ්ඩ මිලට ගැනුම් , වියදම් සඳහා ගෙවීම්)

මෙම ගනුදෙනු ප්‍රාථමික පොත්වල සටහන් කර ඒවා විශ්ලේෂණය කරමින් ඒකතූන් ලෙජර් ගිණුම්වලට ගෙනයයි. අවසානයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන මඟින් ගනුදෙනු සාරාංශ කරයි.

මූල්‍ය ගිණුම්කරණයේ අව්‍යතාවය

- සීමිත සම්පත් පාලනයට ලක්කර ගනිමින් අරමුණ මනාව ලගාකරගැනීමේ අවශ්‍යතාවය වෙනුවෙන්
- ව්‍යාපාරික ප්‍රතිඵල හඳුනාගනිමින් කටයුතු කිරීම සඳහා
- අරමුදල් සැපයූ පුද්ගලයන්ට ගිණුම්කටයුතු භාවයේ වගකීම ඉටුකිරීම සඳහා
- කළමනාකරණයේ කාර්යක්ෂමතාවය හා ඵලදායිතාවය හඳුනා ගැනීම වෙනුවෙන්
- ව්‍යාපාරයේ මූල්‍ය අවශ්‍යතා නිවරදිව හඳුනාගනිමින් කෙටිකාලීන මෙන්ම දිගුකාලීන ද්‍රවශීලතා ප්‍රශ්න ඇතිවීම වලක්වා ගැනීම වෙනුවෙන්
- සැලසුම්කරණය , පාලනය හා නිවරදිව තීරණ ගැනීම වෙනුවෙන්

ගිණුම්කරණ පරිසරය

ව්‍යාපාරයක් සිය අරමුණු කරා නිවරදි ගමන් කිරීමට ආර්ථික සම්පත් නිවරදිව මෙහෙයවීම ඉතා වැදගත් වේ. ඒයට හේතුව ආර්ථික සම්පත් වල පවතින හිඟකමයි. මේ සඳහා නිවරදි කළමනාකරණයක් අවශ්‍යවේ. නිවරදි කළමනාකරණයක් තුලින් ව්‍යාපාරයේ අරමුණු ඉටුකරගැනීමට යාමේ දී ගිණුම්කරණ පරිසරය තුලින් ඇතිකරන බලපෑම් හඳුනාගැනීමට සිදුවේ.

ගිණුම්කරණ පරිසරය යනු ව්‍යාපාරයක ගිණුම්කරණ ක්‍රියාවලියට බලපෑම් ඇතිකරන පරිසරයයි. බලපෑම් ඇතිකරන පරිසරය ප්‍රධාන කොටස් 05 කට බෙදා දක්වයි,

01. ආර්ථික හා දේශපාලන පරිසරය
02. ශිල්පීය හා වෘත්තීය පරිසරය
03. නෛතික පරිසරය
04. සමාජ හා සංස්කෘතික පරිසරය
05. තාක්ෂණික පරිසරය

ව්‍යාපාරයක ගිණුම්කරණ ක්‍රියාවලියට බලපෑම් ඇතිකරන ප්‍රධාන පරිසර සාධක පහත සඳහන් පරිදි හඳුන්වා දිය හැක.

පරිසර සාධකය	හැඳින්වීම	විචලයන්
01. ආර්ථික හා දේශපාලන පරිසරය	කිසියම් රජයක් තම දේශපාලන දර්ශනය මත සිය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරයි. මෙහිදී ගනු ලබන තීරණ ආර්ථික හා දේශපාලන පරිසරය ලෙස හඳුන්වයි.	<ul style="list-style-type: none"> - බදු ප්‍රතිපත්තින් - විනිමය අනුපාත - මිල මට්ටම් - රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති (පොලී අනුපාත /වැටුප් ගෙවීම් පිළිබඳ) - වෙළඳ පොල තත්වය (මූල්‍ය / ප්‍රාග්ධන)
02. ශිල්පීය හා වෘත්තීය පරිසරය	ව්‍යාපාරය සිය ගිණුම්කරණ කාර්යයේ දී සම්පත් ප්‍රමාණාත්මකව හා මූල්‍යමය ලෙස මැනීමට හා තක්සේරු කිරීමට සිදුවේ. මේ සඳහා විවිධ ශිල්පීය ක්‍රම යොදාගන්නා අතර මෙසේ යොදාගන්නා	<ul style="list-style-type: none"> - ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත - ගිණුම්කරණ ශිල්ප ක්‍රම - ගිණුම්කරණ වෘත්තීය ආයතන

	ශිල්ප ක්‍රම ඇතුළත් පරිසරය ශිල්පීය හා වෘත්තීය පරිසරය වේ.	
03. නෛතික පරිසරය	ව්‍යාපාරය විසන් ගිණුම්කරණ ක්‍රියාවලියේදී අනුගමනය කළ යුතු නෛතික තත්වයන් නෛතික පරිසරය වේ.	<ul style="list-style-type: none"> - 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනත - 1890 හවුල් ආඥාපනත - දේශීය ආදායම් පනත - 1985 අංක 15 දරන ගිණුම්කරණ සහ විගණණ ප්‍රමිත පනත - ගිණුම්කරණයට අදාළ නඩු තීන්දු
04. සමාජ හා සංස්කෘතික පරිසරය	සමාජයේ සිටින පුද්ගලයින්ලේ සිතීම පැතුම් , හා ආකල්ප , සහිත වටපිටාව සමාජ හා සංස්කෘතික පරිසරය ලෙස හැදින්වේ.	<ul style="list-style-type: none"> - ආකල්ප - සිරිත් විරිත් - පුරුදු - විශ්වාස - ජන සංඛ්‍යාව - ජන සංක්‍රමනය - පුද්ගල ජීවන රටා
05. තාක්ෂණික පරිසරය	ව්‍යාපාරවල ගිණුම්කරණ කටයුතු පහසු කිරීම සඳහා විවිධ තාක්ෂණික උපකරණ භාවිතා කිරීම තාක්ෂණික පරිසරය ලෙස හඳුනා ගත හැක.	<ul style="list-style-type: none"> - පරිගණක තාක්ෂණය - නව තාක්ෂණික උපකරණ භාවිතය - සන්නිවේදන තාක්ෂණය

2. ව්‍යාපාර සංවිධානයන්හි ස්භාවය

2:1 ව්‍යාපාරයක් යනු කුමක් ද ?

2:2 ව්‍යාපාර අස්ථිතිව ඒකක වර්ග

- i. තනිපුද්ගල ව්‍යාපාර
- ii. හවුල් ව්‍යාපාර
- iii. සීමිත වගකීම් සමාගම්

(හඳුන්වා දීම)

3. යහපාලනය

යහපාලනය (සාංගමික යහපාලනය) යනු , සමාගම් සහ අනෙකුත් අස්ථිත්වයන් මෙහෙයවනු ලබන සහ පාලනය කරනු ලබන පද්ධතිය වේ. (සමාගම් සහ වෙනත් ව්‍යාපාරය පාලනය කරන මෙන්ම ඒම ව්‍යාපාර සඳහා නිවරදි මග පෙන්වීම් කරන ක්‍රම වේදය යහපාලනය වශයෙන් හැදින්වේ)

සමාගමක අයිතිකරුවන් හා කළමනාකරණය අතර නිතරම බැඳියාව පිළිබඳ ගැටුම් ඇතිවේ .මේ නිසා සාංගමික යහපාලනය ඉතා වැදගත්වේ. සමාගමක අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය සාමාන්‍යයෙන් ඒහි ඉහළ කළමනාකාරිත්වය වන අතර ඒම සමාගමේ යහපාලනය වගකීම් දරන්නේ ද අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයයි.

සංවිධානමය යහපාලනය

. ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම සමාගමක්ම 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතට අනුකූල වීම අවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ සමාගම් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන නීතිය වන්නේ සමාගම් පනතයි. පහත කරුණු පිළිබඳ ප්‍රතිපාදනයන් ඒහි අන්තර්ගත වේ .

2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතට අනුව සමාගමේ අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ නොතික වගකීම් ,

- i. උපරිම විශ්වාසයෙන් සහ සමාගම කෙරෙහි බැඳියාවෙන් කටයුතු කළ යුතුය .
- ii. සමාගම් පනත හා සමාගමේ ව්‍යස්ථාවලියට අනුකූල වියයුතුය.
- iii. නොසැලිකිලිමත් හෝ අපරික්ෂාකාරීව කටයුතු නොකළ යුතුය
- iv. දැනුම සහ පළපුරුද්ද සහිත පුද්ගලයකුගෙන් සාධාරණව අපේක්ෂා කළ හැකි කුසලතා භාවිතයේ යෙදවිය යුතුය
- v. තුන්වන පාර්ශවයෙන් ප්‍රතිලාභ නොගැනීම .

ඒමෙන්ම සමාගමක අධ්‍යක්ෂවරයකුගේ ප්‍රධාන ඉලක්කය විය යුත්තේ කොටස් හිමියන්ගේ ධනය නිර්මාණය කිරීමයි . මේ යුතුකම ක්‍රියාවට නැංවීමේ දී පහත දෑ සලකා බැලිය යුතුය.

- i. තීරණයන්හි දීර්ගකාලීන ප්‍රතිවිපාක
- ii. පාරිභෝගිකයන් හා සැපයුම් කරුවන් අතර හොඳ සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීම
- iii. මහජනතාව හා පරිසරය මඟින් සමාගමට අතිකරන බලපෑම
- iv. සමාගමේ සියළුම සාමාජිකයන් අතරේ සාධාරණ ක්‍රියා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය .

මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ වගකීම

- සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂවරුන් වගකිව යුතුවේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂවරු පහත ආකාරයට වගකීමට බැඳේ ,

- i. පිළිගත් මූල්‍යවාර්තාකරණ රාමුවට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම
- ii. වංචා හා වැරදි වලක්වාලමින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් ඇතුළත් වීමේ හැකියාව වලක්වාලමින් අභ්‍යන්තර පාලනයන් ඇතිකිරීම .
- iii. වංචා වලක්වාලීම හා අනාවරණය කර ගැනීම .
- iv. මූල්‍ය ප්‍රකාශන වාර්ෂික විගණනයට ලක් කිරීම
- v. අඛණ්ඩපැවැත්මක් සහිතව ක්‍රියාත්මක වන බව හා ඒය තහවුරු කිරීමට උපකල්පන හා වගන්ති මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් කිරීම .

ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණයේ රෙගුලාසිමය පැතිකඩ ,

2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනත මඟින් සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශණ , පහත ඒවා සම්බන්ධයෙන් සත්‍ය හා සාධාරණ බවක් පෙන්වීම කළ යුතු අයුරින් පිළියෙල කළ යුතු වීම අවශ්‍ය කෙරේ,

- 01. ශේෂපත්‍ර දිනට සමාගමේ හිමිකම් තත්ත්වය
- 02. ඒම ශේෂ පත්‍ර දිනෙන් අවසන් වන ගිණුම්කරණ කාලවර්ෂයට අදාලව සමාගමේ ලාභ හෝ අලාභ හෝ ආදායම් හා වියදම් (2007 අංක 07 දරන සමාලම් පනතේ 151 වගන්තිය ,) .

4. ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත සහ ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරීන්ගේ ආයතනයේ භූමිකාව .

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත නිකුත් කරන්නේ ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය මගින්ය.

5. ගිණුම්කරණයේ නෛතික පැතිකඩට ඒරෙහිව වාණිජ්‍යමය පැතිකඩ

ගණුදෙනුවකට ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අදාල කරගැනීමේ දී ගණුදෙනුවේ වාණිජ්‍යමය හරය මෙන්ම නෛතික ආකෘතියද සලකා බැලිය යුතුය.

කිසියම් ගනුදෙනුවක් තුළින් ඒහි නෛතික ආකෘතිය මගින් ඒම ගනුදෙනුවේ වාණිජ්‍යමය සත්‍යතාව හෝ හරය නිරූපනය නොවන්නේ නම් ඒම ගනුදෙනුව සඳහා ගිණුම් තැබිය යුත්තේ නෛතික ආකෘතියට වඩා වාණිජ්‍යමය හරය නිරූපනය වන ආකාරයට වේ. (මෙම සංකල්පය යතායෝග්‍යතා / ආකෘතියට වඩා හරය වැදගත් යන්න) උදාහරණ : කල්බදු (16 SLFRS)

6. ව්‍යාපාරයක වෘත්තීය ගණකාධිකාරී වරයකුගේ භූමිකාව

7. වෘත්තීය ගණකාධිකාරීවරයකුගේ ආචාරධර්ම

වෘත්තීය ගණකාධිකාරී වරයකු විසින් සෑම අවස්ථාවකදීම ආචාරධර්මවලට අනුකූලව කටයුත්තන් නොකළ යුතුයි. වෘත්තීය ගණකාධිකාරී වරුන් විසින් ඔවුන්ගේ පෞද්ගලික අව්‍යාජතාවයන් සහ ඔවුන් විසින් ගිණුම් පිලියෙල කරනු ලබන සංවිධානයේ අවශ්‍යතාවයන් අභිබවා තුන්වන පාර්ශවයන්ගේ අවශ්‍යතාවයන්ට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුය.

වෘත්තීය ගණකාධිකාරීවරුන් සඳහා වූ 2016 ආචාර ධර්ම සංග්‍රහයෙහි , ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය මගින් ආචාරධර්මීය හැසිරවීම පිළිබඳ මඟපෙන්වීමක් සපයනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයේ සාමාජිකයින් විසින් පහත මූලධර්ම වලට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම අවශ්‍ය වේ,

- i. අවංකභාවය
- ii. අරමුණුගතභාවය
- iii. වෘත්තීය නිපුණත්වය සහ සැලකිල්ල
- iv. රහස්‍යභාවය
- v. වෘත්තීයභාවය

ආචාරධර්ම අනුකූල නොවීමේ ප්‍රතිවිපාක
